

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی مازندران در گفت‌وگو با «ایران» تشریح کرد

مازندران پیشگام توسعه دریامحور

عکس: ایرنا

گزارش

بنیان‌مغیبتی

خبرنگار

استان مازندران به دلیل برخورداری از ظرفیت‌های اقتصادی و زیرساختی متعدد، جایگاه ویژه‌ای در اجرای سیاست‌های کلی توسعه دریامحور یافته و با شکوفایی ظرفیت‌ها و توسعه دیپلماسی اقتصادی با اتحادیه اوراسیا و روسیه برعهده گرفته است؛ موضوعی که برای مسئولان و برنامه‌ریزان این استان ساحلی اهمیت بالایی دارد تا جایی که بهره‌گیری از ظرفیت‌های پایدار و تحقق توسعه دریامحور را به ضرورتی بی‌بدیل تبدیل کرده است. در همین راستا، وجود بیش از ۴۰۰ کیلومتر نوار ساحلی و ۲ بندر فعال (امیرآباد، نوشهر و فریدونکنار) در حاشیه دریای خزر، راهبرد جدیدی را فراروی استان قرار داده تا با بهره‌گیری از ظرفیت‌های منابع آبی در مسیر اقتصادی پر از فرصت و مبتنی بر دریامحور گام بردارد. استانی که با اتخاذ راهکار درست و اصولی قادر است در آینده‌ای نزدیک

به دروازه تجارت و صادرات جهت فراهم‌سازی زمینه رشد اقتصادی، توسعه و آبادانی کشور تبدیل شود. «فرح‌الله فتح‌الله‌پور» رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی مازندران، در همین ارتباط به «ایران» می‌گوید: «مطابق سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در حوزه توسعه دریامحور که شامل ۹ بند است، تکلیف بخش‌های مختلف کشور نسبت به اهمیت حوزه دریا در رشد و توسعه اقتصادی کشورها کاملاً مشخص شده است. این در حالی است که بر اساس آمارهای منتشر شده از سوی کشورهای توسعه‌یافته، موقعیت دریا و توانمندسازی سواحل و دریانوردی در رشد و توسعه اقتصادی و پیشرفت کشورها از اهمیت بسزایی برخوردار است. همچنین مطابق یکی از بندهای سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری، میانگین رشد اقتصادی دریامحور حداقل باید دو برابر رشد اقتصادی کشور طی ۱۰ سال آینده باشد.»

نقطه ثقل تجارت در کریدور شمال-جنوب

وی می‌افزاید: «استان مازندران به دلیل قرارگیری در کریدور شمال-جنوب و وجود ۳ بندر (امیرآباد، نوشهر

و فریدونکنار) دارای ظرفیت جابه‌جایی ۱۳ میلیون تن کالا است. بندر امیرآباد بزرگ‌ترین بندر استان محسوب شده و موضوع منطقه آزاد مازندران نیز سال‌هاست در دستور کار مجلس شورای اسلامی رسیده و ابلاغ شده است. مازندران در همسایگی ۴ کشور حوزه دریای خزر (ترکمنستان، قزاقستان، روسیه و جمهوری آذربایجان) قرار دارد و با دیپلماسی اقتصادی می‌تواند نقش مهمی را ایفا کند. همچنین، پیمان‌های منطقه‌ای در اوراسیا و توافق‌نامه‌های موجود در استان مازندران، استان‌های همجوار نیز می‌توانند نقش مهمی را در اجرای اهداف منطقه‌ای ایفا کرده و زمینه رشد و توسعه دریامحور در سطح استان را فراهم کنند.»

توسعه دریامحور

«فرح‌الله فتح‌الله‌پور» خاطرنشان می‌کند: «برای تحقق توسعه اقتصاد دریامحور در استان مازندران، از سال گذشته تاکنون اقدامات جدی آغاز شده و در شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان مصوب شده تا دیرخانه

توسعه دریامحور در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان مازندران مستقر شود؛ خوشبختانه این خواسته محقق شده و توسعه دریامحور در ۶ کمیته تخصصی (صنایع دریایی، حمل و نقل دریایی و بنادر، شیلات، گردشگری دریایی و ساحلی، حوزه منابع زنده غیرزنده دریایی مانند نفت و گاز و علوم و فناوری دریایی...) با جدیت پیگیری می‌شود. در کنار این ۶ کمیته تخصصی، ۴ حوزه پشتیبان نیز تشکیل شده و عوامل مؤثر قانونی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی را مورد بررسی قرار می‌دهد.»

توسعه صادرات و رونق اشتغالزایی

وی تصریح می‌کند: «به منظور تحقق بسته اجرایی حوزه‌های تخصصی، در سال جاری چندین جلسه ستاد توسعه دریامحور در سطح استان مازندران برگزار شده و پیش‌بینی می‌کنیم تا آخر شهریورماه بسته اجرایی بخش صنایع و حمل و نقل دریایی که حائز اهمیت است، تهیه شود. به این ترتیب، با فعال‌سازی حوزه حمل و نقل دریایی و کریدور جنوب به شمال، گامی بلند در رشد اقتصادی و

ظرفیت‌های استان و کشور برداشته خواهد شد. رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی مازندران به واردات بیش از ۲۹۰ میلیارد دلاری روسیه از می‌گوید: «چنانچه استان مازندران با توسعه اقتصاد دریا تنها درصد اندکی از این میزان را هدف‌گذاری کرده و همزمان با فعال‌سازی اتاق بازرگانی و تشکلات بخش خصوصی، تولیدکنندگان و صادرکنندگان، فضای کسب‌وکار نیز تسهیل شود، توسعه صادرات و افزایش اشتغالزایی محقق خواهد شد که این امر، از نظر سرانه ارزش افزوده و تولید ناخالص ملی نیز حائز اهمیت است.»

اقتصاد دریایی کشورهای یافته

وی به هدف‌گذاری ۳ تریلیون دلاری در سال ۲۰۳۰ برای اقتصاد دریایی کشورهای توسعه‌یافته نیز اشاره کرده و می‌گوید: «این هدف‌گذاری حکایت از اهمیت حوزه دریا دارد و استان‌های ساحلی در شمال و جنوب کشور با بهره‌گیری از ظرفیت‌های پتانسیل‌های

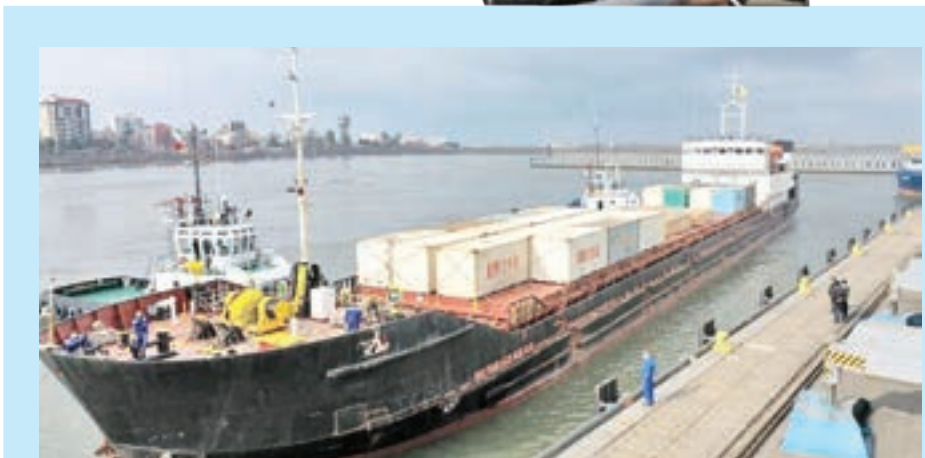
موجود، باید در حوزه اقتصاد دریامحور فعال‌تر عمل کنند و در تحقق توسعه اقتصاد دریامحور و تجارت دریایی گام بردارند.»

«فرح‌الله فتح‌الله‌پور» تجارت دریایی را حوزه‌ای چندبخشی معرفی کرده و می‌گوید: «دستگاه‌هایی مانند گمرک، جهاد کشاورزی، دامپزشکی، استاندارد و... و همچنین دستگاه‌های علمی و فرهنگی در سطح استان مانند دانشگاه‌ها، آموزش و پرورش، آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی نیز می‌توانند در فعال‌سازی توسعه دریامحور مؤثر بوده یا همزمان با روند توسعه دریامحور، نقش مؤثری در آموزش‌های مهارتی متناسب با اقتصاد دریامحور ایفا کنند؛ موضوعی که هم‌اکنون مجموعه بخش‌های مختلف استان و کشور را درگیر کرده و با بهره‌گیری از پتانسیل‌ها و ظرفیت‌ها، می‌تواند رشد اقتصادی ۸ درصدی در سیاست‌های اقتصادی توسعه دریامحور را که توسط مقام معظم رهبری ابلاغ شده به منصه ظهور

رسانده و سهم عمده‌ای از مزایای توسعه اقتصاد دریامحور را کسب کنیم.»

دیپلماسی دریامحور

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی مازندران، اولویت نخست این استان را به دلیل همجواری با کشورهای دریای خزر، بازار کشورهای اوراسیا و روسیه دانسته و خاطرنشان می‌کند: «این بدان معنا نیست که ما نباید با کشورهای دیگر ارتباط داشته باشیم. هم‌اکنون که تاکنون نیز صادرات بخشی از محصولات استان به کشورهای چین، هند، عمان و... صورت گرفته است. در حقیقت در توسعه روابط و تجارت دریایی، اولویت‌بندی و تمرکز اهمیت داشته و باید مطابق ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های استان، اولویت نخست را به دیپلماسی دریامحور در حوزه حمل و نقل دریایی و فعال‌سازی کریدور شمال به جنوب داده و راه را برای اتصال کشورها به حوزه جنوب تسهیل کنیم. البته نباید از فعال‌سازی بخشی از کریدور شرق به غرب در راستای تقویت اقتصاد دریامحور غافل مانده و باید ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های دستیابی به توسعه تجارت دریایی را فعال‌تر کنیم.»

بندر امیرآباد، نگین درخشان کریدور شمال-جنوب

فراهم ساختن امکان واگذاری زمین به شکل اجاره بلند مدت و معافیت‌های مالیاتی و معافیت گمرکی، تسهیلاتی را برای ورود کالاهای و سرمایه‌گذاران به این منطقه ویژه پدید آورده است.

از دیگر مزایای این بندر نسل سوم، استقرار سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در زمینه تولیدی، خدماتی و ایجاد ارزش افزوده می‌باشد که علاوه بر ایجاد اشتغال پایدار، امکان ورود و خروج کالا جهت پردازش، تولید و تبدیل آن در منطقه و همچنین ورود ماشین‌آلات، قطعات، مواد اولیه را بدون هیچگونه تشریفات گمرکی فراهم می‌کند. اینک این قطب نو ظهور صنعت و اقتصاد شمال کشور، با فعالیت عملیاتی کمتر از ۲۵ سال به یکی از بنادر مهم و هاب بزرگ‌ترین بنگاه اقتصادی شمال کشور در مسیر کریدور شمال-جنوب نقشی مهم در اقتصاد کشور و استان مازندران ایفا می‌کند.

بندر امیرآباد به‌عنوان بزرگ‌ترین بندر فعال در حاشیه دریای خزر و اولین بندر نسل سوم کشور با بهره‌مندی از ۱۵ پست اسکله و قرارگرفتن در مسیر کریدور ترانزیتی شمال - جنوب، آسان‌ترین و ارزان‌ترین راه دسترسی به بازار کشورهای حوزه CIS می‌باشد. نگین درخشان دریای خزر، با بهره‌مندی از شقوق و محلهای حمل و نقل چندوجهی، اولین بندر متصل به شبکه راه‌آهن سراسری در شمال کشور و همچنین اولین بندر کشور است که در حال ساخت اسکله رو-رو ریلی بوده و مزیت آن اتصال راه‌آهن ایران به شبکه ریلی کشورهای آسیای میانه می‌باشد؛ همچنین با دارا بودن راه‌های دسترسی آسان از مسیر جاده سراسری بهشهر-ساری و تعریض و بهسازی جاده‌های محلی، این بندر برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی و صاحبان کالا جذاب است. برخورداری از ۱۰۶ هکتار اراضی وسیع پشتیبانی، هاب گلات در شمال کشور، دروازه طلایی ترانزیت و مبادله کالا بین کشورهای عراق و افغانستان با کشورهای آسیای میانه، پیش‌تاز در لجستیک و ایجاد ارزش افزوده و صادرات مجدد کالا موجب شده تا منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد همچون مرواریدی در صدف اقتصاد منطقه تالگو یابد.

بزرگ‌ترین و ارزشمندترین بنگاه اقتصادی شمال کشور، فرصت‌های بی‌ظنیری را از قبیل قراردادهای بلند مدت سرمایه‌گذاری، کاهش تعرفه‌ها، آزادی مشارکت و سرمایه‌گذاری برای اتباع داخلی و خارجی، تضمین سرمایه‌های خارجی و سود حاصل از آن و نیز

یادداشت

محمدعلی موسی‌پورگرگی

مدیر کل بندر و دریانوردی و مدیر منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد

مقایسه مقدار و ارزش صادرات گمرکات استان مازندران

چهارماهه سال ۱۴۰۳	
وزن (تن)	ارزش (دلار)
بندر امیرآباد	۳۲,۱۱۱,۵۹۲
نوشهر	۴۹۹,۲۱۵
فریدونکنار	۶,۸۳۲,۹۶۰
مقایسه	
بندر امیرآباد	۳,۶۹۱,۷۶۱
نوشهر	۲۶,۰۶۶
فریدونکنار	۶۱,۷۱۸

چهارماهه سال ۱۴۰۲	
وزن (تن)	ارزش (دلار)
بندر امیرآباد	۱۸,۲۸۳,۱۰۲
نوشهر	۳۷۲,۴۳۵
فریدونکنار	۴,۴۸۶,۳۶۵
مقایسه	
بندر امیرآباد	۱,۳۱۶,۶۲۱
نوشهر	۱۰,۵۵۵
فریدونکنار	۸,۵۷۶

مقایسه مقدار و ارزش واردات گمرکات استان مازندران

چهارماهه سال ۱۴۰۳	
وزن (تن)	ارزش (دلار)
بندر امیرآباد	۴۵,۸۵۷,۵۱۷
نوشهر	۱,۲۴۳,۷۷۵
فریدونکنار	۱۴۴,۸۱۱,۳۰۰
مقایسه	
بندر امیرآباد	۶۱,۴۷۰,۴۰۴
نوشهر	۴۱۵,۶۱۳
فریدونکنار	۱۹۰,۶۲۳

چهارماهه سال ۱۴۰۲	
وزن (تن)	ارزش (دلار)
بندر امیرآباد	۶۷۵,۹۱۹,۳۰۱
نوشهر	۱,۰۹۲,۹۱۲
فریدونکنار	۱۳۷,۸۵۱,۸۶۰
مقایسه	
بندر امیرآباد	۴۵,۶۹۲,۹۷۵
نوشهر	۲۷۷,۸۸۳
فریدونکنار	۷۸,۱۴۹

مقایسه			
بندر امیرآباد	نوشهر	فریدونکنار	
درصد وزنی	۱۶	۵۰	۱۴۴
درصد ارزشی	-۳۲	۱۳	۳۵

عکس: ایرنا

جایگاه بندر در توسعه تجارت دریایی

یادداشت

سعید کجیا کوری

مدیرکل بندر و دریانوردی استان مازندران

استان مازندران به دلیل موقعیت جغرافیایی ویژه، یکی از مهم‌ترین مناطق ساحلی ایران محسوب می‌شود که با دسترسی به دریای خزر و برخورداری از زیرساخت‌های اقتصادی و حمل و نقل مناسب، از ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های ارزشمندی برای تبدیل به یکی از قطب‌های مهم اقتصادی و دریایی کشور برخوردار است. استانی که با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و نوآوری‌های صنعتی، زمینه توسعه پایدار و ارتقای رقابت‌پذیری اقتصادی منطقه را فراهم کرده و با رشد اقتصاد دریامحور و تجارت دریایی در سه بندر تجاری فعال، نقش پراهمیتی را در رشد و شکوفایی دیپلماسی اقتصادی منطقه ایفا می‌کند.

منطقه ویژه اقتصادی بندر نوشهر با قدمت ۹۰ ساله و مساحت حدود ۸۸ هکتار، دارای ۸ پست اسکله فعال تجاری و خدماتی و تجهیزات مدرن بندری و دریایی است که از ظرفیت بالغ بر ۵/۳ میلیون تن در سال برای تخلیه و بارگیری انواع کالا و پذیرش کشتی‌های تجاری برخوردار است. «نوشهر» نزدیک‌ترین بندر به پایتخت و مراکز مهم صنعتی، اقتصادی و جمعیتی کشور است که با راه‌اندازی آزادراه تهران-شمال، جایگاه آن در بهره‌مندی از ظرفیت‌های ترانزیتی کریدور شمال به جنوب بیش از پیش ارتقا خواهد یافت. این بندر به صورت مستقیم با بندر ترکمن‌باشی ترکمنستان، پاکوی آذربایجان، آکتائوی قزاقستان، ماخاقلعه و آستراخان روسیه در ارتباط است. گلات، جنوب و نخته، کاغذ و مفا و آهن آلات از عمده‌ترین کالاهای وارداتی و همچنین انواع کنسراتر، خشکبار، کیوی و مرکبات، مصالح ساختمانی و سیمان از مهم‌ترین کالاهای قابل صادرات از بندر نوشهر است. بندر فریدونکنار نیز یکی دیگر از بندر شمالی کشور است که به

دلایلی مانند گسترش روزافزون مبادلات بازرگانی با کشورهای حاشیه دریای خزر و وجود اراضی حدود ۷۸ هکتاری و اراضی پشتیبانی وسیع، زیرساخت حمل و نقل مدرن چندوجهی برای ترانزیت و دسترسی آسان به بازار کشورهای حوزه دریای خزر از ظرفیت‌های ارزشمندی در تحقق توسعه اقتصادی و تجاری استان برخوردار است. تنها بندر شمال کشور که با وجود فراهم بودن شرایط برای ایجاد منطقه اقتصادی تاکنون به منطقه ویژه تبدیل نشده و برای افزایش درآمد ارزی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی و بخش خصوصی، افزایش نقش اقتصادی ایران در دریای خزر و ایجاد گذرگاه ترانزیتی در شمال کشور همچنان چشم‌انتظار پیگیری وعده‌های مسئولان است. این در حالی است که با تبدیل بندر فریدونکنار به منطقه ویژه، حضور صاحبان کالا برای بهره‌گیری مناسب از ظرفیت‌های بندر و مرزودات کالایی افزایش یافته و موجبات رونق و شکوفایی بندر شمالی و توسعه اقتصاد ملی و منطقه‌ای فراهم خواهد شد.

اداره کل بندر و دریانوردی استان مازندران به مرکزیت بندر نوشهر با دارا بودن دو بندر تجاری نوشهر و فریدونکنار ضمن فعالیت در زمینه تخلیه و بارگیری کالاهای تجاری و نفتی، متولی اجرای وظایف حاکمیتی سازمان بندر و دریانوردی در امر حفاظت و ایمنی دریانوردی، جست‌وجو و نجات، برقراری ارتباطات دریایی، حفظ محیط‌زیست و مقابله با آلودگی دریا، رعایت و اعمال کنوانسیون‌های بین‌المللی در مدیریت امور بندری و دریایی، برگزاری آزمون‌های تخصصی، صدور گواهینامه‌های شایستگی برای خدمه شناورهای تجاری و صیادی و شناسنامه‌های دریانوردی، ثبت و بازرسی کلیه شناورها و صدور گواهینامه‌های مربوطه و کنترل و بازرسی فنی و ایمنی کشتی‌ها و شناورها است. در هر صورت، بندر استان مازندران دروازه طلایی تجارت و گردشگری دریایی شمال کشور محسوب شده و فرصتی مناسب برای افزایش سهم حمل و نقل دریایی در اقتصاد ملی و منطقه‌ای فراهم کرده است. لذا مسئولان و برنامه‌ریزان باید از این فرصت استثنایی بهره‌ای بهره‌ای بردند و توسعه تجارت دریایی و اقتصاد دریامحور را در دستور کار خود قرار دهند.

